



Правління Національного банку України

Р І Ш Е Н Н Я

19 червня 2020 року

м. Київ

№ 415-рш

Про затвердження Змін до Порядку оцінки справедливої вартості похідних фінансових інструментів, операції з якими здійснює Національний банк України

Відповідно до статей 6, 7, 15, 25, 56 Закону України “Про Національний банк України”, Положення про проведення Національним банком України на міжбанківському ринку операцій своп процентної ставки, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28 травня 2020 року № 67, та з метою вдосконалення підходів до визначення справедливої вартості похідних фінансових інструментів, операції з якими здійснює Національний банк України, Правління Національного банку України **вирішило**:

1. Затвердити Зміни до Порядку оцінки справедливої вартості похідних фінансових інструментів, операції з якими здійснює Національний банк України, затвердженого рішенням Правління Національного банку України від 13 липня 2017 року № 437-рш, що додаються.

2. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Голову Національного банку України Якова Смолія.

3. Рішення набирає чинності з дня його прийняття.

Голова

Яків СМОЛІЙ

Інд. 12

Зміни до Порядку оцінки справедливої вартості похідних фінансових інструментів, операції з якими здійснює Національний банк України

1. У пункті 1 розділу I слова та цифри “постановою Правління Національного банку України від 30 березня 2012 року № 119” замінити словами та цифрами “рішенням Правління Національного банку України від 03 листопада 2017 року № 707-рш”.

2. У підпункті 2 пункту 58 розділу VII формулу (19) викласти в такій редакції:

$$“FV_{Dopt}^{Put} = N \times e^{-i^s_{Qt} \times t} \times (K \times \Phi(-d_2) - Fwd_t \times \Phi(-d_1))”.$$

3. Пункт 86 розділу IX викласти в такій редакції:

“86. Умови простого свопу процентної ставки (далі – своп процентної ставки) відповідають ринковим умовам на дату операції, якщо фіксована процентна ставка встановлюється одним із таких способів:

1) на ціновому аукціоні, заявки на участь в якому подали щонайменше три незалежні між собою учасники;

2) шляхом досягнення на дату операції еквівалентності між собою теперішніх вартостей умовних кредитів, якими обмінюються сторони контракту, з використанням моделі оцінки свопу процентної ставки. Теперішні вартості умовних кредитів є еквівалентними між собою на дату операції, якщо відхилення між ними не перевищує меншу з таких двох величин: 50 тисяч гривень і 0,5% від більшої теперішньої вартості.

Якщо умови свопу процентної ставки відповідають ринковим умовам на дату операції, то справедлива вартість свопу процентної ставки дорівнює нулю. Якщо умови свопу процентної ставки не відповідають ринковим умовам на дату операції, то вартість свопу процентної ставки не дорівнює нулю та має бути визнана на балансі на дату операції.”.

4. Доповнити Порядок новим розділом такого змісту:

“X. Модель оцінки свопу процентної ставки на індекс овернайт

108. Своп процентної ставки на індекс овернайт – це позабіржовий дериватив, нестандартизований контракт, укладений між двома сторонами, відповідно до якого сторони обмінюються рівними за сумами умовними кредитами з однаковими датами погашення та датами сплати процентів, за якими одна зі сторін сплачує проценти, нараховані на суму умовного кредиту за фіксованою процентною ставкою, а інша – за плаваючою процентною ставкою, що визначається на основі індексу процентних ставок зі строком овернайт.

109. Своп процентної ставки на індекс овернайт (далі – своп індексу овернайт) за характеристиками подібний до простого свопу процентної ставки за винятком того, що плаваюча процентна ставка для свопу індексу овернайт розраховується як зважене на час середнє значення індексу процентних ставок зі строком овернайт, що були зафіксовані протягом періоду, для якого здійснюється розрахунок платежу.

110. На своп індексу овернайт поширюються усі норми розділу IX цього Порядку.

111. Справедлива вартість свопу індексу овернайт, який укладається Національним банком з банками на умовах, визначених у Положенні про проведення Національним банком України на міжбанківському ринку операцій своп процентної ставки, затвердженим постановою Правління Національного банку від 28 травня 2020 року № 67 (далі – своп індексу UONIA), визначається Національним банком з використанням моделі свопу процентної ставки як комбінації двох облігацій:

1) якщо Національний банк є платником плаваючої ставки за свопом індексу UONIA, за такою формулою:

$$FV_{D\ OIS} = FV_{B\ fix} - FV_{B\ fl} = \sum_{j=1}^n (CF_j \times e^{-i_{t_j}^s \times t_j}) - N \times (1 + \frac{I_{fl} \times m}{365}) ; \quad (37)$$

2) якщо Національний банк є платником фіксованої ставки за свопом індексу UONIA, за такою формулою:

$$FV_{D\ OIS} = FV_{B\ fl} - FV_{B\ fix} = N \times (1 + \frac{I_{fl} \times m}{365}) - \sum_{j=1}^n (CF_j \times e^{-i_{t_j}^s \times t_j}) , \quad (38),$$

де $FV_{D\ OIS}$ – справедлива вартість свопу індексу UONIA на дату оцінки, гривні;
 $FV_{B\ fix}$ – справедлива вартість облігації з фіксованою ставкою купона, номінальна вартість якої дорівнює умовній сумі, а ставка купона – фіксованій процентній ставці, що визначені умовами операції своп процентної ставки;

FV_{Bfl} – справедлива вартість облігації з плаваючою ставкою купона, номінальна вартість якої дорівнює умовній сумі, а ставка купона – плаваючій процентній ставці, що визначені умовами операції своп процентної ставки;

CF_j – розмір j -го грошового потоку за облігацією з фіксованою ставкою купона, який включає суму купона на кожен дату розрахунку платежу відповідно до умов операції своп процентної ставки, та номінальну вартість облігації на останню дату розрахунку платежу відповідно до умов операції своп процентної ставки;

j – порядковий номер грошового потоку за облігацією з фіксованою ставкою купона;

n – кількість грошових потоків за облігацією з фіксованою ставкою купона;

e – математична константа, що є основою натуральних логарифмів, $e \approx 2,718281828459045$;

t_j – строк до дати розрахунку платежу відповідно до умов операції своп процентної ставки, що є датою j -го грошового потоку за облігацією з фіксованою ставкою купона в роках з урахуванням бази нарахування процентів “факт/365”. Ураховуючи те, що відповідно до умов операції своп процентної ставки дати платежів є наступними робочими днями після дат розрахунку платежів, різниця між датами платежів не має суттєвого впливу на справедливую вартість свопу індексу UONIA та ігнорується під час розрахунків;

$i_{t_j}^s$ – спот-ставка з безперервним нарахуванням процентів для строку t_j , що розрахована як частка одиниці з точністю до восьми знаків після коми на основі припущення про наявність постійного (паралельного) спреда між спот-ставками ринку облігацій та грошового ринку за такою формулою:

$$i_{t_j}^s = \text{Max} \left(S_{t_j} - \left[S_{d_0/365} - \frac{365}{d_0} \times \ln \left(1 + \frac{UONIA_0 \times d_0}{365} \right) \right], 0 \right), \quad (39)$$

де $UONIA_0$ – Український індекс міжбанківських ставок овернайт (далі – індекс UONIA), розрахований як частка одиниці за день, що є датою оцінки. Якщо індекс UONIA не був розрахований за день, що є датою оцінки, то значення $UONIA_0$ для цього дня прирівнюється до попереднього розрахованого значення індексу UONIA;

S_{t_j} , $S_{d_0/365}$ – спот-ставки для гривні з безперервним нарахуванням процентів, які відповідають строкам t_j та $d_0/365$ відповідно, визначені як частка одиниці з точністю до восьми знаків після коми на основі кривої безкупонної дохідності для гривневих облігацій внутрішніх державних позик, що діє на дату оцінки та розрахована Національним банком відповідно до Порядку оцінки за справедливою вартістю цінних паперів резидентів, що перебувають у власності Національного банку або приймаються ним як забезпечення виконання зобов'язань, схваленого постановою Правління Національного банку від 26 жовтня 2015 року № 732 (зі змінами);

d_0 – кількість календарних днів до наступного робочого дня в день, за який розраховано значення $UONIA_0$;

$\left[S_{d_0/365} - \frac{365}{d_0} \times \ln \left(1 + \frac{UONIA_0 \times d_0}{365} \right) \right]$ – спред між ставками овернайт з безперервним нарахуванням процентів на ринку облігацій та грошовому ринку;

N – номінальна вартість облігації з плаваючою ставкою купона, що дорівнює умовній сумі, визначеній умовами операції своп процентної ставки;

m – кількість календарних днів від попередньої дати розрахунку платежу відповідно до умов операції своп процентної ставки (або дати аукціону, якщо розрахунок платежу ще не здійснювався) до дати оцінки;

I_{fl} – плаваюча процентна ставка, розрахована як частка одиниці з точністю до чотирьох знаків після коми за такою формулою:

$$I_{fl} = \left(\prod_{k=1}^{m_0} \left[1 + \frac{UONIA_k \times d_k}{365} \right] - 1 \right) \times \frac{365}{m}, \quad (40)$$

де $UONIA_k$ – індекс UONIA, розрахований як частка одиниці за робочий день k . Якщо індекс UONIA не був розрахований за робочий день k , то значення $UONIA_k$ для дня k прирівнюється до попереднього розрахованого значення індексу UONIA;

m_0 – кількість робочих днів від попередньої дати розрахунку платежу відповідно до умов операції своп процентної ставки (або дати аукціону, якщо розрахунок платежу ще не здійснювався) до дати оцінки;

d_k – кількість календарних днів від дня k до наступного робочого дня, що забезпечує таку рівність:

$$\sum_{k=1}^{m_0} d_k = m. \quad (41)$$

112. До справедливої вартості свопу індексу UONIA, визначеної відповідно до формул (37) або (38), не застосовуються коригування оцінок, визначені в пункті 19 розділу III цього Порядку, враховуючи, що серед умов свопу індексу UONIA передбачене забезпечення виконання зобов'язань за свопом процентної ставки банків перед Національним банком гарантійним покриттям у формі гарантійного фонду, а також сплата лише чистої компенсаційної виплати тією зі сторін, сума виплати якої є більшою.

113. Розмір покриття операцій своп процентної ставки гарантійним фондом для свопу індексу UONIA встановлюється таким чином, щоб мінімальна вартість гарантійного фонду була достатньою для покриття зміни справедливої вартості свопу індексу UONIA через ймовірну несприятливу зміну (збільшення або зменшення) кривої спот-ставок із безперервним нарахуванням процентів, визначених відповідно до формули (39), на величину, яка визначається методом експертної оцінки, але не менше ніж на 0,05 (500 базисних пунктів) у разі збільшення та не менше ніж на 0,02 (200 базисних пунктів) у разі зменшення.”.

5. У тексті Порядку:

1) слова “Департамент управління ризиками” у всіх відмінках замінити словами “Управління фінансових та операційних ризиків” у відповідних відмінках;

2) слова “Thomson Reuters Eikon” замінити словами “Eikon від Refinitiv”.

Начальник Управління
фінансових та операційних ризиків

Надія МЕШЕНКО